

1.11.2018

Biopsykosocial rehabilitering vid långvarig eller återkommande ryggvärk

Godkänd vid tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvårdens möte 1.11.2018

Tjänsteutbudsrådets rekommendation	Biopsykosocial rehabilitering hör till tjänsteutbudet inom hälso- och sjukvården när ryggvärk trots behandling i början fortsätter eller när perioderna av ryggvärk återkommer och funktions- och arbetsförmågan hotas till följd av den. Rehabiliterande åtgärder som behövs för att upprätthålla och förbättra en patients funktions- och arbetsförmåga planeras som en del av den övriga vården med övergripande beaktande av patientens livssituation senast inom sex veckor från det att symptomen började.	
Delområden för utvärderingen	Hälsoproblemets svårighetsgrad och utbredning	Om ryggvärken blir kronisk kan den nedsätta en persons arbets- och funktionsförmåga och livskvalitet avsevärt. Kronisk värk påverkar även sinnestillståndet. 44 procent av männen och 48 procent av kvinnorna har upplevt ryggvärk under de senaste 30 dagarna. Cirka 21 000 personer fick sjukdagpenning på grund av ryggvärk år 2017. År 2017 fanns cirka 18 500 sjukpensionärer på grund av ryggsjukdom, och av dessa hade 31,1 procent partiell sjukpension.
	Effekt	Patienter, vars ryggvärk är långvarig eller återkommer och riskerar att bli kronisk, ska bedömas individuellt med övergripande beaktande av biopsykosociala faktorer och patientens livssituation. I verksamhetsmodellen ingår utredning av biomekaniska belastningsfaktorer, rådgivning och handledning. Att övervinna den rädsla som är förknippad med värk genom att styra mot positivt tänkande, uppmuntran till aktiv verksamhet i stället för undvikande beteende samt anpassning av arbetsförhållandena och arbetsuppgifterna har visat sig vara centrala när det gäller att förhindra att ryggvärken blir kronisk.
	Säkerhet	När specifika och allvarliga orsaker till ryggvärk har uteslutits finns det inga faktorer som har samband med den biopsykosociala rehabiliteringen och som skulle riskera patientens säkerhet jämfört med den biomedicinska modellen i enlighet med nuvarande praxis.
	Kostnader och kostnadseffektivitet	De kostnader för hälso- och sjukvård som ryggvärk orsakar består av besök hos läkare och specialarbetare, i regel fysioterapeuter. Den biopsykosociala modellen kan kräva längre besök på mottagning jämfört med tidigare, men den ytterligare insats som görs i början minskar sannolikt antalet uppföljningsbesök. Biopsykosocial rehabilitering som aktivt stöder funktions- och arbetsförmågan minskar behovet av sjukfrånvaro och därmed kostnader som orsakas av sjukdagpenningar och invalidpensioner.
	Etik och ekonomi som helhet	Tankar, tal och verksamhetsmodeller som anknyter till möjligheterna till återhämtning inverkar på om en ospecifik ryggvärk blir kronisk. Därför är det viktigt att bedöma individens resurser i förhållande till omgivningens krav som helhet, och inrikta de biopsykosociala rehabiliteringsåtgärderna individuellt att så att de stöder aktivitet, egenmakt och delaktighet.
	Diagnoskoder	M40-54 Ryggsjukdomar, särskilt M54 Ryggvärk.
	Bakgrundsmaterial och källor	Tjänsteutbudsrådets motiveringspromemoria (på finska), Litteraturöversikt (på finska)